

CATÀSTROFES NATURALS, CATÀSTROFES POLÍTQUES

La catàstrofe que es va abatre sobre diverses comarques valencianes —l'Horta Sud, la Ribera, la Foia de Xiva-Bunyol, la Plana d'Utiel-Requena— el dimarts 29 d'octubre i els dies successius no té nom. La indignació i la ràbia que ha provocat una tan gran malvestat —més de 220 morts, el dolor psicològic, les pèrdues materials i els danys morals— són incommensurables. Es varen expressar de manera diàfana en una de les més grans manifestacions que s'ha fet mai a la ciutat de València. Tot s'ha dit ja, a hores d'ara, en tots els aspectes tècnics i polítics. Però cal remarcar i deixar constància que el factor fonamental en aquest cas ha estat la insuportable lleugeresa, feta de prepotència i fatxenderia, d'un president —ell i tot el seu govern— que ha estat totalment fora de lloc. En el doble sentit de l'expressió. No estava on pertocava quan pertocava i no va saber exercir les seues funcions i atribucions de la manera operativa i franca que cal esperar de tot responsable polític.

Totes les informacions sobre el que podria passar estaven disponibles, i no es varen prendre les mesures escaients. En contrast, la Universitat de València actuà amb rapidesa i solvència i aturà les activitats acadèmiques i administratives justament quan tocava, salvant vides. Això marca la diferència. La gran diferència entre l'arrogància ignorant de la mala política i l'acció resolta d'una institució que representa el coneixement, la racionalitat, i el civisme. El compromís amb la societat i el País dels quals emana i als què es deu.

Cal anar més enllà, de tota manera. Certament, la catàstrofe no ha estat tant natural com política, i també social en el sentit més ampli. De sempre el clima mediterrani propicia grans precipitacions que arrossegueu tot el que troben al seu pas. Així s'han format les planes al·luvials que modelen el paisatge valencià. De manera irresponsable, i al llarg de molt de temps, s'ha construït abundantment en zones inundables, sense ordre ni concert, posant tota mena d'obstacles al desguàs de les aigües esvalotades.

Tot això és cert, però no havia de produir necessàriament la catàstrofe humana que ha sacsejat els fonaments del país. Perquè uns polítics incompetents no varen donar l'alarma en el moment clau. I posteriorment, presoners de la seua inoperància i potser parilitzats per la magnitud d'una tragèdia a la qual havien contribuït, no saberen organitzar com calia els socors, les ajudes, no es feren càrrec de l'organització de tot plegat, imprescindible davant un desastre tan enorme. I d'afegitó, el sarcasme de la no assumptió de responsabilitats, les inútils temptatives d'atribuir a uns altres —al Govern central, a l'AEMET, a la Confederació del Xúquer, a la UME— les culpes pròpies. Però el relat exculpatori i fal·laç no ha funcionat. Un responsable polític ha de ser això, responsable. S'entén així la gran indignació i la ràbia que s'han escampat al País Valencià i que, sens dubte, tindran prompte o tard conseqüències polítiques.

Ara és temps de dol, per descomptat, de reparació, de reconstrucció. Però també d'extraure lliçons. Entre altres, la necessitat d'una bona política. La *bona política* salva vides... També és temps de repensar a fons i sense concessions a interessos massa particulars el model territorial i les normes d'edificació en zones de risc. I d'entrenar la població davant les eventuais catàstrofes —agreujades pel canvi climàtic— i de posar a punt sistemes eficaços d'alarma davant qualsevol amenaça.

* * *

Una altra catàstrofe, aquesta d'abast mundial, s'ha produït davant els nostres ulls els darrers mesos del 2024. Aviat mostrarà tota la seua magnitud. L'arribada per segona vegada de Donald Trump a la presidència dels Estats Units —ara amb poders ampliat i una dosi més gran de rancúnia però amb la perillosa arrogància de sempre— ha provocat un esglai generalitzat. «El món conté l'alè», titulava el setmanari alemany *Die Zeit*. Sí, les sospites fonamentades que alguna cosa molt gran i perillosa passarà al món s'escampen entre les consciències avisades *urbi et orbi*. Les catàstrofes polítiques poden ser més greus fins i tot que les naturals. Si és que, després de tanta experiència de la humanitat, de tant de coneixement acumulat, es pot pensar encara que hi ha diferències. Caldrà apamar causes i conseqüències d'una malvestat realment amenaçadora que marca un canvi d'època. És això, en el fons, el que cal copsar i entendre.